

A Pécsi Ítéltábla a dr. Németh Tamás ügyvéd ügyvéd által képviselt által felperes neve. (címe) felperesnek - Lemléné dr. Bitá Mónika ügyvéd által képviselt **alperes neve** (alperes címe) alperes ellen üzletrész megváltása iránt indított perében a ... Törvényszék 2016. november hó 23. napján kelt .../44. számú ítélete ellen a felperes által 46. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - fellebbezett részében - részben megváltoztatja, és az alperest terhelő tőkemarasztalás összegét 350.718.000,- (háromszázötvenmillió-hétszáztizennyolcezer) forintra felemeli.

A keresetet ezt meghaladóan tekinti elutasítottnak.

A felperes által az alperesnek fizetendő elsőfokú perköltség összegét 1.161.700,- (egymillió-százhatvanegyezer-hétszáz) forintra leszállítja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 590.300,- (ötszázkilencvenezer-háromszáz) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az alperes 1990-ben betéti társaságból való átalakulással jött létre, főtevékenysége közúti áruszállítás, emellett foglalkozik szárazföldi szállítást kiegészítő szolgáltatással, rakománykezeléssel, és gépjárműkölcsonzéssel; kapacitását tekintve az ország egyik legnagyobb tartálykocsis fuvarozó társasága a vegyipari anyagok és kőolajipari származékok, ezen belül a veszélyes áruk területén. Adózott eredménye 2005-2014. között összesen 820.850.000 forint volt, ezalatt a tíz év alatt hat évben fizetett osztalékot, összesen 157.624.000 forintot. Eszközeinek jelentős részét - a tárgyi eszközök szinte teljes állományát - a tevékenységéhez szorosan kapcsolódó tehergépjárművek (hasznos élettartamuk 8 év), valamint tartály- és félpótkocsik (hasznos élettartamuk 15 év) jelentik. 2014. évi éves beszámolója saját tőkéjének összegét 1.785.789.000 forintban, adózott eredményét 207.522.000 forintban határozta meg, a társaság 272.193.000 forint pénzeszközzel rendelkezett.

2014. december 31. napján az alperes tulajdonosai a ... Zrt. - a felperes jogelődje - (25,29 % üzletrésszel), és az egyúttal ügyvezetői tisztséget is betöltő ... (33,62 % üzletrésszel) voltak, a fennmaradó 41,09 % üzletrész az alperes saját tulajdonában állt. A 119.480.000 forint jegyzett tőkéjű alperes a saját tulajdonú üzletrészeit 2005-2009. között a felperes jogelődjétől vásárolta, az

üzletrész névértéke 6,5-7,1-szeresének megfelelő vételár fejében. A jogelőd 2014. december 31. napjával, a felperesbe való beolvadással szűnt meg.

Az alperesi társaság társasági szerződés 7. pontja szerint „a tag halálával vagy megszűnésével üzletrésze nem száll át a jogutódra, ennek lehetőségét a társaság kizárja. A társaság a jogutóddal 30 napon belül köteles elszámolni.” A társasági szerződés 8. pontja értelmében „a társaság tulajdonába került saját üzletrész után a társaság szavazati jogot nem gyakorolhat, ezen üzletrészt a határozatképesség megállapításánál figyelmen kívül kell hagyni. A saját üzletrészre eső osztalékot a társaságot megillető juttatásként kell számításba venni. Az osztalékra való jogosultság szabályai megfelelően alkalmazandók a társaság megszűnése esetén a társasági vagyon felosztása során is. A megvásárolt üzletrész határozatlan ideig maradhat a társaság tulajdonában.” A társasági szerződés 9. pontja értelmében „a taggyűlés határozatait - 90 %-os szótöbbséggel hozza.”

Az alperes 2015. június 19. napján módosította társasági szerződését az új Ptk. rendelkezéseinek megfelelően. A társaság tulajdonában lévő (saját) üzletrészre eső osztalékból való részesedés szabálya úgy változott, miszerint „a saját üzletrészre eső osztalékot az osztalékra jogosult tagok között a törzsbetétek arányában kell felosztani.”

A felek közti elszámolás sem a társasági szerződésben foglalt 30 napos határidőn belül, sem azt követően nem került sor, az alperes 120.880.000 forint ajánlatát a felperes nem fogadta el.

A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság az alperest üzletrész megváltása címén kötelezze 1.168.619.000 forint megfizetésére. Keresetét arra alapította, hogy az alperes társasági szerződésének 7. pontja értelmében a tag megszűnésével üzletrésze nem száll át a jogutódra, de a jogutóddal 30 napon belül el kell számolni, azaz az üzletrészt meg kell váltani, e kötelezettségének az alperes nem tett eleget, ajánlata nem volt fogadható el, a felkért magánszakértő az üzletrész piaci értékét 1.168.619.000 forintban határozta meg.

Az alperes mindenekelőtt a per megszüntetését kérte, a kereset jogalapját nem, csak összegét vitatta.

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével a Gt.128.§ (1) bekezdése alapján kötelezte az alperest, hogy üzletrész megváltásként fizessen meg a felperesnek 291.087.900,- forintot, ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

Kifejtette, hogy megváltás alapján fizetendő ellenérték kiszámításának módját a társasági szerződés nem szabályozta, de a felek között teljes egyetértés volt abban, hogy a megváltási érték meghatározásánál a 2014. december 31-i időpontot kell figyelembe venni, és az üzletrész piaci értékét kell meghatározni, melyet a felperesnek kellett bizonyítania.

Az elsőfokú bíróság szakértői bizonyítást folytatott le, mely szakértői bizonyítás két lépcsőben zajlott, az első lépcsőben - az alperes és az eset egyedi jellemzőinek figyelembevételével - a szakértő meghatározta azt a módszert, melynek segítségével megállapítható az üzletrész piaci értéke, majd az általa javasolt módszerrel - diszkontált realizálható osztalék jövedelmeken alapuló értékelési módszer - az alperes által szakértői felhívásra elkészített, szakértő által ellenőrzött és korrigált üzleti, beruházási, és eredményterv alapulvételével az alperes jegyzett tőkéje 100 %-ának értékét 2014. december 31-i fordulónappal 1.151.000.000 forintban, a 25,29 %-os üzletrész forgalmi (piaci) értékét pedig 291.879.000 forintban határozta meg.

A szakértő által megállapított értéket az elsőfokú bíróság ítélezése alapjául elfogadta, más szakértő kirendelését a magánszakértői véleményre figyelemmel sem találta indokoltnak, e körben kifejtette, hogy az igazságügyi szakértő a magánszakértő szakmai állításait meggyőzően cáfolta. Kiemelte, hogy az igazságügyi szakértő által alkalmazott vállalat értékelési módszer - diszkontált realizálható osztalék jövedelmeken alapuló - jelen ügyben helyesebb, mint a magánszakértői véleményben alkalmazott diszkontált cash flow módszer (DCF), mert a jelen ügyben olyan kisebbségi üzletrészt kellett értékelni, amely üzletrész tulajdonosának (felperesi jogelőd) az üzletrész feletti tulajdonjogból vagyoni előnye kizárólag az osztalékfizetés révén származhatott.

Kifejtette, hogy felek eltérően vélekedtek arról a jogkérdésről, miszerint a felperest megillető ellenértéket csak a jogelőd tulajdonában volt 25,29 %-os üzletrész után kell számítani, vagy azt meg kell növelni a társaság tulajdonában álló 41,09 % (saját) üzletrésznek a jogelőd üzletrészére jutó hányadával, melynek eredményeként a felperest az értékelési módszer alapján meghatározott 100 %-os üzletrésztérték 42,9 %-a illetné meg. E körben az volt az álláspontja, hogy 2014. december 31-i értékelési napból fakadóan a kérdés elbírálásához kizárólag az ezen a napon hatályban volt társasági szerződés rendelkezéseit lehet figyelembe venni. Az ezen a napon hatályban volt társasági szerződés szerint pedig a saját üzletrészre eső osztalék a tagok között nem osztható fel, az a társaságot illeti meg, a saját üzletrész határozatlan ideig a társaság tulajdonában maradhat. Kifejtette, hogy az nem a tagok közös tulajdona, hanem a társaságé, a felek közti megváltásba nem vonható be, egyrészt mert az értékelési napon hatályban volt szabályokból eredően osztalékra nem jogosított (és az értékelés a realizálható osztalékjövedelmeken alapult), másrészt azért, mert annak a 2014. december 31-ét követő sorsa bizonytalan, csakúgy mint az, hogy a társaság által megváltandó üzletrésztől a társaság az új Ptk. 3:175.§-ának (3) bekezdése alapján milyen döntést hoz.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, és a marasztalási összeg 1.168.619.000,- forintra történő felemelését, másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra, és új határozat hozatalára utasítását kérte. Kifejtette, hogy a Gt.135.§ (1), (3) bekezdés, 150.§ (3) bekezdés, 120.§ (2) és (4) bekezdés, 165.§, 169.§ alapján az alperes saját üzletrésze az alperes vagyonának egyik vagyoneleme, amely a két „valós” tagot illeti meg törzsbetétek arányában illeti meg, ezért a felperes a cégérték 42,93 %-ára jogosult. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság az igazságügyi szakértői vélemény ellentmondásai ellenére mellőzte a más szakértő kirendelését, kérte az igazságügyi szakértő megidőzését, majd a szakértő meghallgatását követően a másodfokú eljárás során más szakértő kirendelését. Hivatkozott arra, hogy az igazságügyi szakértői vélemény szerint a DCF módszert többségi üzletrész értékelésénél alkalmazni kell, a perbeli esetben pedig - bár az üzletrész névértékét tekintve kisebbségi részesedés - a felperesi jogelőd üzletrészeének megszerzésével egyszemélyes, kizárólagos tulajdonlás következett be, a szavazati joggal az egyetlen tulajdonos rendelkezik.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

A fellebbezés részben megalapozott.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást a Pp.182.§ (3) bekezdése alapján kirendelt ... igazságügyi szakvéleménye alapján az alábbiakkal kiegészíti:

Az alperesi cég reális cégértéke 2014. december hó 31. napján 1.386.786.000,- forint, a felperesi jogelőd 25,29 % mértékű üzletrésze piaci értéke ugyanezen a napon 350.718.000,- forint volt.

A fenti tényállás kiegészítés a másodfokú eljárásban kirendelt ... szakértő véleményén alapul, mely szakértő kirendelésére a másodfokú eljárásban a Pp.182.§ (3) bekezdése alapján került sor az alábbi indokok miatt:

Az elsőfokú eljárás során kirendelt ... igazságügy szakértő által előterjesztett igazságügyi szakvéleményt a másodfokú bíróság hiányosnak, ellentmondásosnak ítélte, és ezért a szakértő meghallgatását rendelte el, a szakértő azonban a szakvélemény ellentmondásait feloldani nem tudta. Nem támasztotta alá megfelelő indokkal azt, hogy a perbeli esetben miért az osztalék alapú megközelítés az egyetlen lehetséges módszer a cégérték meghatározására figyelemmel arra, hogy az osztalék alapú megközelítéssel számolt cégérték lényegesen alatta maradt a társaság eszközértékének, valamint az ellenőrző módszerként alkalmazott piaci tranzakciós módszer eredményeként előállt módszernek. A szakértő maga sem vitatta, hogy a belső tulajdonosi szerkezet és az üzletész értékesítési kényszerhelyzetet figyelmen kívül hagyva a cégérték meghatározásának legmegfelelőbb módszere a diszkontált cash flow (DCF) módszer, ragaszkodott ugyanakkor az osztalék alapú értékelési módszerhez. A szakértő ellenőrző számítások elvégzésének szükségességét vetette fel arra figyelemmel, hogy az általa alkalmazott osztalék alapú érkelési eredményként előállt cégérték elmaradt a saját tőke könyv szerinti értékétől, illetve a piaci tranzakciós módszerrel elvégzett értékelés eredményétől, majd az eredményt elvetette, mondván, hogy valószínűleg nem a megfelelő cégekkel történt az összehasonlítás. Emellett az ellenőrző számítás során nem az alperesi cég 2014. évre egyébként kiszámítható EBITDA tényezőjét (üzleti eredmény korrigálva az értékcsökkenéssel, amortizációval és az adóval) vette figyelembe, hanem azt valószínűsítésre hagyatkozva megváltoztatta. Ezen túl - hangsúlyozva, hogy az üzletész értékének meghatározásánál a 2014. december 31. utáni tények és események nem vehetők figyelembe - szakvéleményét az alperes által a per során készített üzleti terve alapozta.

A szakértői vélemény szakértő szóbeli meghallgatásával fel nem oldott, és fel nem oldható ellentmondásai miatt a másodfokú bíróság a Pp.182.§ (3) bekezdése alapján - figyelemmel a felperes által már az elsőfokú eljárás során előterjesztett más szakértő kirendelése iránti kérelemre - a másodfokú bíróság más szakértőt rendelt ki, és kirendelt igazságügyi szakértő szakvéleményét ítélkezése alapjául elfogadta.

A felek a szakértő által alkalmazott módszert, a felhasznált tényeket és a számítás eredményeként megállapított cégértéket nem vitatták, az alperes kizárólag a kisebbségi üzletész értékelésénél alkalmazható 20-30 % diszkontálás hiányát, a felperes pedig a társaság saját üzletésze figyelmen kívül hagyását sérelmezte, mely kérdésekben a döntés már nem a szakértő, hanem a bíróság kompetenciájába tartozott. E körben a másodfokú bíróság álláspontja a következő:

Tévesen hivatkozott az alperes arra, hogy az üzletész piaci értéke meghatározásánál a kisebbségi üzletész értékesítésnél alkalmazható 20-30 % mértékű diszkont korrekciós tényezőt alkalmazni kell, a perbeli esetben ugyanis nem kisebbségi üzletész vásárlására került sor. A perbeli esetben az alperes üzletészét a társaság szerezte meg, mely megszerzett üzletészhez szavazati jog nem társul, a társaság tulajdonosi szerkezete folytán pedig döntési pozícióba az egyetlen magánszemély tag került, és egyedül az ő döntésétől függ, hogy a társaság ezt követően ugyanezzel a tulajdonosi szerkezettel működik tovább, vagy a társaság tulajdonában álló üzletészt, illetve annak egy részét - kisebbségi üzletész létrehozásával - átruházza. Az tulajdonos döntése azonban olyan bizonytalan jövőbeli esemény, amely nem lehet kihatással a 2014. december 31-i, az akkor fennálló tulajdonosi szerkezet figyelembe vételével megállapított cégértékre, ezért a kisebbségi üzletész értékesítéséhez kapcsolódóan a szakértői gyakorlatban kialakult korrekciós tényező alkalmazása a perbeli esetben indokolatlan volt.

Abban a kérdésben, hogy a megállapított cégértékből a felperes milyen arányban részesedhet, a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság jogi álláspontjával, és az általa felhozott érvekkel mindenben egyetért. A felperes jogelődje 25,29 % mértékű üzletrésszel rendelkezett, ehhez igazodtak tagsági jogai és kötelezettségei is (Ptk.3:146.§). A felperes a beolvadás folytán az ezen üzletrészre vonatkozó tagsági jogviszonyból eredő jogok és kötelezettségek jogutódja, a vele való elszámolás során csak ebből a tényhelyzetből lehet kiindulni, mert ahogy arra az elsőfokú bíróság helyesen utalt, a társaság tulajdonában álló üzletrész nem a tagok közös tulajdonában áll. A társaság a saját üzletrészét elidegenítheti, a tagoknak törzsbetéteik arányában térítés nélkül átadhatja, vagy a törzstőke leszállítás szabályai szerint bevonhatja (Gt.135.§, Ptk.3:175.§), de az, hogy mi történik az üzletrésszel a társaság jövőbeli, és így bizonytalan döntésétől függ, amelytől a jelen perbeli döntés nem függhet még akkor sem, ha a döntés azt eredményezi, hogy az egyetlen magánszemély tag az üzletrészt magának adja át térítésmentesen. A jövedelem alapú cégérték megállapításánál a saját üzletrésznek nem volt jelentősége, kizárólag az eszköz alapú értékelésnél lett volna, a szakértő vélemény azonban nem eszközalapú értékelés módszerével készült.

A felperes tehát megváltási árként a cégérték - 1.386.786.000,- forint - a 25,29 % megtérítésére tarthat igényt, amely összeg 350.718.000,- forint. Ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét fellebbezett részében a Pp.253.§ (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, és az alperest terhelő tőkemarasztalás összegét 350.718.000,- forintra felemelte, a keresetet ezt meghaladóan tekinti elutasítottnak.

Az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatása folytán a felperes 30 % mértékben lett pernyertes, ezért a másodfokú bíróság a felperes által lerótt 1.500.000,- forint elsőfokú illeték, 1.294.384,- forint szakértői díj, és a felek 2.000.000-2.000.000,- forint ügyvédi munkadíja figyelembevételével a Pp.81.§ (1) bekezdése alapján a felperest terhelő, alperesnek fizetendő elsőfokú perköltség összegét 1.161.700,- forintra leszállította.

A fellebbezett pertárgy érték 877.532.000,- forint volt (1.168.619.000,- forint fellebbezési kérelem és 291.087.000,- forint ítéleti marasztalás alapján), melyhez képest a felperes fellebbezése 7 % mértékben, 59.631.000,- forint erejéig volt alapos. A másodfokú bíróság ezért a Pp.81.§ (1) bekezdése szerint a felperest kötelezte az alperes javára 590.300,- forint másodfokú perköltség megfizetésére, figyelemmel a felperes által lerótt 2.500.000,- forint fellebbezési illetékre, a felperes által előlegezett 1.352.000,- forint szakértői díjra és a feleket képviselő jogi képviselők munkadíjára (1.000.000,-, 1.000.000,- forint).

Pécs, 2018. február 28.

. Kovács Ildikó s.k. a tanács elnöke, Dr. Gyöngyösiné dr. Antók Éva s.k. előadó bíró, Dr. Berki Csilla s.k. bíró